

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

ALTERNATİF TURİZMİN PARLAYAN YILDIZI; OYMAPINAR (MANAVGAT, ANTALYA, TÜRKİYE)

Fatma AKDENİZ^a

Hacer BAKIR SERT^b

^a Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Antalya, Türkiye (fatma_akdeniz027@hotmail.com)

^b Akdeniz Üniversitesi, Manavgat Turizm Fakültesi, Antalya, Türkiye (hacersert@akdeniz.edu.tr)

ARTICLE HISTORY

Received:
06.03.2018

Accepted:
15.03.2018

Anahtar Kelimeler:

Alternatif turizm
Oymapınar
Manavgat
Antalya
Türkiye

Keywords:

Alternative tourism
Oymapınar
Manavgat
Antalya
Turkey

ÖZ

Antalya ili Manavgat ilçesinde bulunan Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, turizmin çeşitlenmesi açısından önemli potansiyeller barındırmaktadır. Başta ekolojik turizm olmak üzere, spor turizmi, sağlık turizmi, yayla turizmi gibi alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanan bölgenin Manavgat'a gelecek olan yerli ve yabancı misafir sayısına olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.

ABSTRACT

The Oymapınar Culture, Tourism, Conservation and Development Zone, located in the province of Manavgat (Antalya, Turkey) has significant potentials in terms of tourism diversification. It is thought that the aim of the development of alternative tourism activities such as ecological tourism, sports tourism, health tourism, high land tourism will affect positively the number of domestic and foreign guests coming to Manavgat.

***Sorumlu Yazar:** Hacer BAKIR SERT

E posta: hacersert@akdeniz.edu.tr

GİRİŞ

19. yüzyılın ortalarıyla birlikte, dünya ekonomisi için önemli sektörlerden biri olmaya başlayan turizm, endüstriye büyük ölçüde katkıda bulunmuş; yeni yatırım, üretim ve dolayısıyla yeni gelir alanı arayışlarına girilmesine sebep olmuştur. İnsanların yeni kıtaları görmek istemeleri, merak duygusu ve ulaşım sektöründeki gelişme turizm hareketlerinin başta Avrupa ülkeleri arasında olmak üzere, iklim ve doğal güzelliklerin, kültürel değerlerin yoğun olduğu Akdeniz ülkelerine ve buradan diğer ülkelere yayılmasına olanak sağlamıştır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002; Erdoğan ve Yağcı, 2002; Jenkins, 1995).

Turizm sektörü, istihdam sağlama, bölgesel kalkınma, sosyal ve kültürlerarası iletişim açısından ülkelere önemli katkılar sağlar. Teknoloji ve sanayideki hızlı gelişim, yoğun iş hayatı, çalışma koşullarının ağırlığı, insanların dinlenme ihtiyacı, tekdüze yaşam, insanların buldukları çevreden uzaklaşma ve doğayla iç içe olma istekleri gibi etkenler, turizm sektörünün farklılaşarak sürdürülebilirliğini sağlamıştır (Çavuş vd., 2009; Sezgin ve Ünüvar, 2008).

Türkiye tarihi ve doğal zenginlikleri, coğrafik ve kültürel kaynakları bakımından dünyanın önde gelen ülkelerinden birisidir. Stratejik konumu, göz alıcı sahilleri ve yılın önemli bir kısmının güneşli geçirilmesi, ülkemizi cazibe merkezi haline getirmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu turizm potansiyelini avantaja dönüştürebilmesi; turizm faaliyetlerini çeşitlendirmesi, tatil turizminde kitle turizminin yanında, doğal ve kültürel kaynaklarda doğayı değiştirmeden ve bozmadan, kaynakları tüketmeden kullanan yeni turizm türlerine yönelmesi gerekmektedir (Ulusan ve Batman, 2010).

Alternatif turizm; geleneksel, klasik kitle turizmi ve şehir turizminin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla oluşturulmuş, yeni turistik ürünlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelmiş bir turizm çeşididir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008). Alternatif turizm kavramı geleneksel turizmden farklı bir ürün sunumunu ifade etmektedir (Altınay, 1996).

Antalya ili Manavgat ilçesi, deniz-kum-güneş üçlüsüne dayanan kitle turizminin en başarılı örneklerindedir ve turizmin gelişmesi noktasında yeniliklerin öncüsüdür. Özellikle yaz ve bahar aylarında tatil turizminin aktif olduğu bilinmektedir (Doğmuş, 2013)

Oymapınar beldesi, Manavgat'ın 17 km kuzeyinde ve Toroslardan gelen Manavgat Çayı'nın ana kaynağı Dumanlı'ya yakın olan Fatmalar dağına giden yolun üzerinde olup Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 2004 yılında 'Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi' olarak ilan edilmiştir.

Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, 45.000 hektar büyüklüğünde, Oymapınar Baraj Gölü ve Manavgat Baraj Gölü'ne sahip olan Manavgat ırmağı bulunmaktadır. Manavgat ırmağı; oldukça zengin yer altı kaynaklarından beslenen, Türkiye'nin en düzenli akarsularından birisidir (Karadoğan, 2015; Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası, 2017) (Figür 1). Bu bölge içerisinde kalan Seleukeia-Lyrbe antik kenti Helenistik dönemden kalma bir liman şehridir. Lyrbe'de ise bulunan en eski buluntuların Klasik Çağ'a ait olduğu bilinmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018; Antalya İl Kültür ve Turizm Müd., 2012) (Figür 2).

Figür 1. Manavgat- Oymapınar Kùltür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nin fiziki görünümü (<http://www.manavgat.bel.tr/>)

Figür 2. Seleukeia Antik Kenti'den bir görünüm

Bölgenin hem coğrafi konumu hem de sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri nedeniyle Oymapınar Kùltür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nin alternatif turizm açısından her mevsimde önemli bir potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bölgede hâlihazırda gerçekleştirilen ve alt yapısı hazırlanan alternatif turizm türleri aşağıda verilmiştir:

Ekolojik Turizm

Çevreye saygı ve duyarlılığın artırılması yoluyla, rekreasyonel turizm kaynaklarının gelecek nesillere aktarımını ve bu sırada yerel halkın refahını ve bütünlüğünü geliştirmeyi hedefleyen, sosyal sorumluluk duygusu içerisinde ölçülü, çevreye duyarlı, yaşama saygılı ve akılcı bir turizm politikası olarak tanımlanmaktadır (Daş ve diğ.,1997).

Ekolojik turizm (ekoturizm), doğal, kültürel ve tarihi güzellikleri tahrip etmeden, çevreyi ön planda alarak, sosyal ve ekonomik gelişme adı altında sunulan,sürdürülebilir kullanımı sağlamalıdır. Ekoturizmin başlıca esasları şunlardır (Grasse, 1991; Erdoğan ve Yağcı, 2002).

1. Çevre üzerindeki negatif etkileri minimize etmek; seyahat edenleri bilgilendirirken her bir habitatın ekolojik dengedeki hayati rollerinin benimsetilmesi,
2. Kültürel mirası korumak, yerel halkın gelenek ve göreneklerine saygı gösterilmesi,
3. Hükümetin, yerel toplum örgütlerinin, endüstrinin, turistlerin ve toplumun bütününe çevre eğitiminin verilmesi,
4. Kaynağın olduğu gibi kabul edilmesi, sınırlarının tanınması ve arza yönelik yönetim ve planlama yapılması,
5. Hükümet, turizm, toplum, ekoturistler ve yerel toplum örgütleri arasında ortaklık ve anlayışın kurulması,
6. Doğal ve kültürel çevreye karşı etiksel sorumluluk ve davranışların teşvik edilmesi,
7. Yerel halkın lehine, koruma yoluyla ekonomik ve ekonomik olmayan uzun dönemli faydaların sağlanması.

Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi önemli doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin bulunması sebebiyle eko turizmin alt başlıklarının (dağcılık, trekking, botanik turizmi, kuş gözlem turizmi, bisiklet turizmi, foto safari, tarım turizmi) yapılabilmesi için oldukça zengin bir bölgedir.Hem Manavgat'ın hem de Oymapınar'ın ekolojik değerleri bir arada düşünülerek bölgenin turizm faaliyetlerini ve dolayısıyla ekonomisini canlandıracak ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilebilir (Figür 3). Örneğin; tüm dünyada sadece Manavgat'ta yayılış gösteren endemik olarak bitki türlerinin mevcut olması (*Irispamphylica*- pamfilya süseni; *Orobanchasideana*-Side canavar otu) ya da kuş türlerinin bölgede zengin olması çok önemli ekolojik değerlerdir ve ekoturistlerin ilgisini çekecektir.

Figür 3. Bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlerin pamuk toplamaları

Spor Turizmi

Son yıllarda spor turizmine olan ilgi giderek artmaktadır. Spor turizmi kişilerin eğlenmek amacıyla sürekli yaşadıkları yerden ayrılarak spor aktivitelerinin seyretmek veya bunlara katılmak seyahat etmeleridir (Gibson, 1998). Spor turizmi, alternatif bir turizm çeşidi olarak hızla gelişmektedir.

Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi hem futbol, voleybol, basketbol, bisiklet gibi izleyici kitlesi yüksek olan spor dalları için hem de su altı dalış, rafting, yelkencilik ve golf turizmi için oldukça uygun olup, ilgili alanlar için planlanan spor tesislerinin yapım çalışmaları devam etmektedir.

Tüm dünyada, ülke ekonomilerine spor turizmin katkısı yadsınamaz. Ama spor turizm çeşitleri (golf, kayak gibi) planlanma faaliyetleri iyi bir şekilde hesaplanmadığı zaman doğanın ekolojik dengesini ve birçok sektörün engellenmesine sebep olabilir. O nedenle bu spor alanları planlanırken doğal yapının hiçbir şekilde tahrip edilmemesine özen gösterilmelidir. Golf turizmi ülke ekonomisine ve turizmine ciddi katkılar sağlamaktadır. Turizmin 12 aya yayılması ve istihdam olanakları açısından avantajlıdır. Golf turizminin avantajlarının yanı sıra, ciddi oranda su ve kimyasal gübre kullanımı, ekolojik dengeyi etkileyecek ilaç tüketimi, o bölge de yaşayan insanların yaşam kalitesini düşürmek ve verimli tarım arazilerinin golf sahaları olarak kullanılması gibi önemli dezavantajları vardır (Niitsuma ve Onishi, 1992; Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002). Bu tesisler kurulurken alt yapı çalışmaları iyi planlanmalıdır.

Yayla Turizmi

Yayla turizmi, doğayla iç içe yaşamayı sevenlerin günübirlik veya kısa süreli konaklama amacıyla, yüksek rakımlı yerlerde yaptıkları turizm faaliyetidir (Oktayer ve diğ., 2007).

Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile çevresinde bulunan yüksek rakımlı köyleri ve yaylaları ile çadırda - karavanda kamp yapma ya da farklı şekilde konaklama faaliyetleri için son derece uygundur.

Doğa Yürüyüşü (Trekking)

Trekking, genelde şehrin stresinden kurtulmak isteyenlerin, haftasonu günübirlik, şehre yakın parkurlarda ya da yabancı ülkelerde 2-3 haftalık turlar şeklinde, profesyonel bir rehber eşliğinde gerçekleştirdikleri bir spor dalıdır (Yavuz, 1996).

Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nde Antalya Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Toroslar Doğa Sporları Kulübü (TODOKS) tarafından düzenlenen doğa yürüyüşleri her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilmektedir (Figür 4). Antalya ve Manavgat'ta ki pek çok doğa kulübü tarafından da yılın hemen hemen her mevsiminde, yoğun iş temposundan yorulan ve doğa da yürümek isteyenler için cazip günübirlik etkinlikler düzenlenmektedir.

Figür 4.Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nde düzenlenen doğa yürüyüşünden görünüm

Macera Turizmi

Ticari turlar tarafından düzenlenmiş, başlıca çekiciliği doğal çevrede gerçekleşen açık hava aktiviteleri olan, genellikle özel spor veya benzer ekipmanlar gerektiren ve tura katılanlar için heyecan verici olan turizm şekli olarak tanımlanan (Buckley, 2006) macera turizmi açısından, Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi çok uygun bir bölgedir. Bölgede, maceraseverler ve adrenalin tutkunları için kurulmuş olan macera park tesisi mevcuttur (Figür 5).

Figür 5. Bölgede gerçekleştirilen macera turizmi ve tırmanma parkından bir görüntü(Anonim1)

Dağ Bisikleti Turizmi

Tüm dünyada hızla yaygınlaşan, Türkiye’de doğa turizmi anlayışına paralel olarak gelişen bir alternatif turizm dalıdır. Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, dağ bisikleti tutkunları için rahat bir nefes alabildikleri ve huzurla sürüş yapabilecekleri oldukça uygun alan olup her yıl yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret edilmektedir (Figür 6).

Figür 6. Bölge de düzenlenen Uluslararası Manavgat Dağ Bisikleti Maratonu’ndan görünüm

SONUÇ

Günümüzde yaşam standartlarının yükselmesi, iş yoğunluğuna bağlı stresin artması, gürültü, hava ve çevre kirlilikleriyle insanların dinlenme ve daha temiz bir çevreyi istemeleri, turizm sektöründe turizm faaliyetlerinden beklenti ve taleplerin değişmesine sebep olmuştur. Sosyal yaşamda ve iş hayatındaki tekdüzelik, insanların deniz-kum-güneş turizminin yanı sıra alternatif turizm türlerini de deneme ihtiyacını doğurmuştur. Alternatif turizm, hem dünyada hem de Türkiye genelinde giderek artan bir ivmeyle yayılmakta ve ilgi çekmektedir. Turizm sektörü, turistlerin talepleri doğrultusunda, turizm türlerini geliştirmeli, bu sektörü 12 ay boyunca aktif duruma getirmelidir. Turizmin tüm yıla yayılması, ancak alternatif turizm kaynakları geliştirilerek mümkün olur. Türkiye'nin sahip olduğu doğal, kültürel ve arkeolojik zenginlikler; biyolojik çeşitliliğin bu denli yüksek olması alternatif turizmin ülkemizde ne kadar kolay uygulanabilir olduğunun bir göstergesidir.

Türkiye'nin en büyük turizm destinasyonlarından birisi olan Manavgat'ta artık turizm yatırımlarının doygunluğa ulaştığı söylenebilir. Dolayısıyla Manavgat'taki turizm yapılanmasına şekil vermek adına hâlihazırda mevcut olan yatak kapasitesinin kış döneminde de aktif bir şekilde kullanılmasını sağlayacak çözümler üretilmesi gerekir. Manavgat, bozulmamış doğası, zengin bitki örtüsü, halkın misafirperverliği ile kırsal ve ekolojik turizm için büyük yatırım olanakları sağlamaktadır. Dağ ve doğa yürüyüşü, foto safari, tarım turizmi, ornito turizm, bitki ve yaban hayatı gözleme, su altı dalış, rafting, yelkencilik ve golf turizmi ve gastronomi turizmi Manavgat'ta oldukça başarılı bir şekilde uygulanabilir. Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, Titreyen Göl & Sorgun Ormanı, Manavgat Irmağı alternatif turizm için çok uygun ortamlardan bazılarıdır.

Özellikle Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nin sahip olduğu coğrafik konum, doğal kaynaklar ile kültürel, tarihi değerlere sahip çıkılmalı; tüm bu değerler alternatif turizm kaynakları olarak değerlendirilerek bölgeye hak ettiği değer kazandırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altınay, M. (1996). Alternatif Turizm. *Türsab Dergi*, 151, 60.
- Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2012). " Lyrbe", Düünden Bugüne Antalya II. Cilt, Antalya, 216 s.
- Buckley, R. (2006). *“Adventure Tourism”* Cabi Publishing, UK.
- Çavuş, Ş., Ege, Z. ve Çolakoğlu, O.Ç. (2009). Türk Turizm Tarihi Yapısal ve Sektörel Gelişim. Detay Yayıncılık. 1. Baskı.
- Daş, C., Korkmaz M. ve diğ. (1997). Antalya-Belek Yöresinde Ekolojik Peyzaj Planlama Model Çalışması, Turizm ve Çevre, Oleyis Vakfı Yayınları, Ankara.
- Doğmuş, O. E. (2013). Türkiye’de Turizmin Çeşitlendirilmesi Politikaları: Antalya Örneği ve Manavgat’ta Golf Turizmi Yatırımları. Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Antalya, Manavgat.
- Erdoğan, N. ve Yağcı, Ö. (2002). Sürdürülebilirlik Bağlamında Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Etkiler Bakımından Değerlendirilmesi. *First Tourism Congress of Mediterranean Countries*.
- Gibson, H. (1998). ‘Sport tourism: A critical analysis of research’, Sport Management Review. 1: 45-76.
- Grasse, T.(1991). Feature: Ecotourism, Volume I. Issue 8.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2008). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* (1.Baskı). Ankara: Nobel Yayınları. Vol:8.
- Jenkins, C. L.,(1995). ‘Tourism Policies in Developing Countries’, in Medlik, S. (ed.) *Managing Tourism*, Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd., sayfa: 269-277.
- Karadoğan, S. 2014. Türkiye’nin akarsuları ve vadileri. http://web.archive.org/web/20150104142719/http://www.dicle.edu.tr/a/skaradogan/DOKUMAN/Turkiyenin_akarsulari_vadileri.pdf. Erişim tarihi: 12.08.2018.

- Niitsuma, K. and Onishi S. (1992). Regulation of pesticides used on golf courses-water quality preservation, *Water Supply*, 10(2), 197-206.
- Oktayer, N., Susam, N. ve Çak, M. (2007). Türkiye’de Turizm Ekonomisi(1.Baskı). İstanbul: Elma Basım.. 137ss.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu İ. (2002). Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, 183-195.
- Sezgin M., Ünüvar Ş. (2008). Kùltürler Arası İletişimde Turizmin Önemi, *Alternatif Turizm ve Pazar Olgusu, Journal of Azerbaijani Studies*, Vol:11/2, 392-404.ss.
- Uluslan, Y., Batman, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Vol: 23
- Yavuz, C. (1996). Konya İlinin Turistik Arz Potansiyeli ve Konya İlindeki Turizm İşletmelerinin Pazarlama Problemlerinin İncelenmesi, Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. 110s.

İNTERNET KAYNAKLARI

- T.C. Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018. Oymapınar Turizm Kenti. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr>.
- Anonim1. <http://www.adventure-park.com.tr>
- Manavgat Belediyesi (<http://www.manavgat.bel.tr/>) Erişim tarihi: 02. 03. 2018
- Manavgat ve Ticaret ve Sanayi Odası. <http://www.matso.org.tr/manavgat.html>. Erişim tarihi: 12.03.2018.